

► Navukli su ronilačka odijela i izvukli ingote

► **ORAŠJE, ARHEOLOŠKA SENZACIJA**

U SAVI NAŠLI BLAGO STARO 2 TISUĆLJEĆA!

Otkrivene su rijetke bipiramidalne ingote koje bi mogle promijeniti pogled na ulogu Bosanske Posavine u antičkoj trgovini

Piše: **FRANJO LEPAN**

Rijeka Sava krije mnoge tajne. Na području Orašja, do sada se uglavnom vadio abonus, drvo hrasta koje je pod pijeskom i muljem bez kisika stajalo po nekoliko tisuća godina. Jantarne do crne boje, to je kvalitetno drvo pogodno za izradu raznih predmeta, pa čak i namještaja. Nakon nedavnog, gotovo filmskog otkrića slike "Gospa od Andela" Antoniusa Paulusa Senera, koja je čitavo stoljeće bila skrivena ispod drugog platna, Muzej Franjevačkog samostana Tolisa Vrata Bosne je ponovno na pragu velikog otkrića - ovaj put arheološkog! Ovo su objavili na društvenoj mreži iz Muzeja Franjevačkog samostana Tolisa. Bila su potrebna samo dva dana na rijeci Savi i otkrivena je pa iskopana dosad nezabilježena količina bipiramidalnih ingota - rijetkih metalnih šipki koje su, vjeruje se, stare preko dvije tisuće godina. Ingot je komad relativno čistog metala, izliven najčešće u šipke, pločice ili blokove i pogodan je za transport i daljnju obradu. Takve šipke kovači tope i od njih kuju oruđe, oružje, posude

POSAO SU ZAVRŠILI U SAMO JEDAN DAN

S podvodnim arheologom Krunom Zupčićem na teren je došao i Nikica Spudić, stručni suradnik i član Hrvatske gorske službe spašavanja Karlovac te su s Perom Matkićem, njegovim sinom Mihovилоm i Jozom Jezerčićem, ravnateljem muzeja. Iskapanje su završili u jednom danu. Površina je dokumentirana, a onda je teren fotografiran u svrhu fotogrametrije s pomoću koje će se kasnije dobiti 3D plan lokaliteta.

i sl. Ima ih različitih oblika, ovisno o periodu u kojem su izlijevani. Ovi pronađeni su karakteristični za prijelaz iz latenskog doba u rimsko doba i smješta ih se u 1. ili 2. stoljeće prije Krista.

Senzacionalnost otkrića najbolje potvrđuje činjenica da se do sada u cijeloj Bosni i Hercegovini, u Zemaljskom muzeju, čuvao tek jedan jedini takav ingot. I u Hrvatskoj se čuva isto samo jedan, a u Sloveniji dva ili tri. Veći broj takvih ingota pronađen je u Francuskoj, Njemačkoj, Mađarskoj i Rumunjskoj. Sada, zahvaljujući ovom otkriću, broj pronađenih ingota u Bosanskoj Posavini možda nadmašuje ukupni broj svih poznatih u Europi!

A sve je krenulo – a s kim drugo – nego s Perom Matkićem, zaljubljenikom u prošlost Posavine, koji je prošle godine, sasvim slučajno, u mutnim vodama Save primijetio nešto neobično. Snimio je nekoliko fotografija koje smo poslali ravnatelju Gradskog muzeja Vinkovci, Hrvoju Vuliću, koji je prepoznao da je riječ o nečemu uistinu posebnom.

On nas je uputio na Hrvatski restauratorski zavod i Krunoslava Zubčića, podvodnog arheologa. Čekali smo priliku i čim je vodostaj Save pao, dogovorili smo iskapanje. S Krunom je došao i Nikica Spudić, stručni suradnik i član Hrvatske gorske službe spašavanja Karlovac te su s Perom Matkićem, njegovim sinom Mihovилоm i Jozom Jezerčićem, ravnateljem muzeja, otišli na lokalitet i pristupili stručnoj obradi i iskapanju koje je završilo za jedan dan.

Površina je dokumentirana, postavljeni su reperi, tj. čvrste točke, a onda je teren fotografiran u svrhu fotogrametrije s pomoću koje će se kasnije dobiti 3D model površine i nacrt, tj. plan lokaliteta. Nakon toga su predmeti označeni brojevima i izvađeni na površinu. Stavljeni su u plastične kade u kojima se nalazi destilirana voda te će se tako čuvati do konzervacije i daljnje obrade. No, tek sada počinje uzbudljivi dio: predstoje detaljna kemijska ispitivanja koja bi mogla razotkriti nevjerojatne detalje – od toga iz kojeg rudnika potječe metal, do potvrde

trgovačkih putova koji su povezivali Bosansku Posavinu sa srednjom Europom još u doba prije Krista.

Ovaj spektakularni nalaz, po mišljenju stručnjaka, mogao bi zauvijek promijeniti pogled na ulogu tog kraja u antičkoj trgovini i ekonomiji te pokazati da je Bosanska Posavina bila daleko važnije središte nego što se do sada pretpostavljalo. Muzej Franjevačkog samostana Tolisa Vrata Bosne zahvaljuje Hrvatskom restauratorskom zavodu, osobito Krunoslavu Zubčiću i Nikici Spudiću, na stručnoj podršci, a najveća zahvala ide neumornom Peri Matkiću, koji više od 40 godina obilazi Bosansku Posavinu uzduž i poprijeko, tražeći ostatke prošlosti kao bi ih u Muzeju Vrata Bosne sačuvao za buduća pokoljenja. Priča o ovim tajanstvenim ingotima tek počinje – i ne staje na granicama Bosne i Hercegovine. Zbog konzervacije i daljnje obrade, tj. kemijske analize materijala, a riječ je o dugotrajnom i skupom procesu, priču i projekt ćemo morati proširiti na Sloveniju, Njemačku, Francusku i Austriju. ■